

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/58/2019
Identifikačné číslo spisu: 8813203761
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8813203761.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1/ Z.j, trvalým pobytom v W., 2/ H., trvalým pobytom v W., obe právne zastúpených advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, so sídlom vo Vranove nad Topľou, M.R. Štefánika 171, proti žalovaným 1/ Q., trvalým pobytom v W. 2/ Q.j, trvalým pobytom v W., obaja právne zastúpení advokátkou JUDr. Beátou Topolčaniovou, so sídlom v Košiciach, Vojenská 3, o ochranu vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 11C/233/2013, o dovolaní žalobkýň v 1/ a 2/ rade proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 9. mája 2017 sp. zn. 9Co/106/2016, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 9. mája 2017 sp. zn. 9Co/106/2016, uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou z 30. novembra 2017 č.k. 11C/233/2013-227 a uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou z 21. februára 2018 č.k. 11C/233/2013-236 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. apríla 2016 č.k. 11C/233/2013-166 v konaní ochranu vlastníckeho práva, žalobu, ktorou sa žalobkyne domáhali voči žalovaným odstránenia okrasných tují zo svojho pozemku, ktoré sa nachádzajú v blízkosti ich rodinného domu alebo urobiť opatrenia, aby tieto stromy nebránili žalobkyniam v riadnom užívaní rodinného domu, zamietol; o trovách konania rozhodol, tak, že o nich bude rozhodnuté do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázanú nedôvodnosť žaloby, nakoľko žalobkyne neunesli dôkazné bremeno a svoje tvrdenia jednoznačne nepreukázali. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že výkon vlastníckych práv žalovaných v žiadnom prípade nezasahuje do výkonu vlastníckych práv žalobkýň nad mieru primeranú pomerom. Aj napriek skutočnosti, že tuje sú vysadené pri dome žalobkýň a je možné, že môžu brániť vyschnutiu vody, ktorá dopadla na zem, mal súd prvej inštancie za preukázané, že podmienka toho aby daný stav presahoval mieru primeranú daným pomerom, nebola preukázaná. Výkon vlastníckych práv nebol v danom prípade v rozpore s dobrými mravmi. Vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie konštatoval, že časť problémov si žalobkyne spôsobili v dôsledku výstavby prístavby a rekonštrukcie. Podľa názoru súdu prvej inštancie, žaloba bola účelová a bola len

výsledkom narušených vzťahov, a preto ju ako nedôvodnú pre neunesenie dôkazného bremena zamietol. Pri právnom posúdení veci vychádzal súd prvej inštancie z ustanovenia § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka a rozhodnutie o trovách odôvodnil poukazom na ustanovenie § 151 ods. 3 zákona 99/1964 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“). Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobkyne v 1/ a 2/ rade.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 9. mája 2017 sp. zn. 9Co/106/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; a vyslovil, že žalovaným voči žalobcom priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že podstata odvolacích argumentov žalobkyní spočívala v tvrdení, že rozsudok súdu prvej inštancie nespĺňa kritériá pre odôvodnenie rozsudku, t.j. je stručný, nie je jasný, výstižný a podľa názoru žalobkyní súd prvej inštancie znalecký posudok vyhodnotil v ich neprospech, aj keď ním bola preukázaná opodstatnenosť žaloby. Odvolací súd uviedol, že žaloba je čo sa týka jej obsahu úkonom, ktorým žalobca vymedzuje subjekty, predmet a obsah žalobou začatého súdneho konania, pričom platí, že súd je žalobou viazaný. Žalobkyne obsah žaloby z hľadiska skutkových okolností nekonštruovali na tvrdení toho z odvolacích argumentov, ktorým súdu prvej inštancie vyčítali neuznanie tej skutočnosti, že tuje narážajú do fasády, čo môže spôsobovať uvoľňovanie azbestových vlákien do ovzdušia. Avšak neboli to žalobkyne, ale žalovaní, ktorí vnímali ako prostriedok eliminujúci škodlivé vplyvy azbestovej krytiny. Ak sa preto súd prvej inštancie v dôvodoch, pre ktorú žalobu zamietol, nezaoberal údajným uvoľňovaním azbestových vlákien do ovzdušia v dôsledku pohybov vetví tují na fasádu rodinného domu žalobkyní, nemohol pochybiť, pretože otázka nebola žalobným tvrdením. Žalobkyne vo vzťahu k možnej zmene žaloby jej rozšírením v tomto smere žiadny procesný úkon nerealizovali. Čo sa týka vlhkosti v dome, ktorej podľa žalobkyní sú pôvodcom tuje, mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie sa vo vzťahu k tomuto tvrdeniu dôsledne riadil ustanovením § 132 OSP platným v čase jeho rozhodovania, t.j. dôkazy k tomuto žalobnému tvrdeniu vyhodnotil nielen v jednotlivosti, ale aj v ich vzájomnej súvislosti. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil hypotézu znalca aj v kontexte s ostatnými dôkazmi - výsluchom pracovníčky SHMÚ, ohliadkou na mieste, konštatujúc súčasne, že sú to žalobkyne, ktoré pri stavaní domu nedodržali predpísanú vzdialenosť od susediaceho domu. Ďalej uviedol, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyne neunesli dôkazné bremeno. Považoval za potrebné zdôrazniť znenie ustanovenia § 127 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka: „Vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv. Uviedol, že citovaný text zákona nie je možné vyložiť inak ako tak, že nie každej imisii v susedských vzťahoch sa má poskytnúť ochrana, musí ísť o obťažovanie nad mieru primeranú pomerom, t.j. nie o obťažovanie, ktoré je nepodstatné, o ktorom sa vo všeobecnosti predpokladá, že ho susedia budú navzájom tolerovať v záujme eliminácie vzniku takej situácie, ktorá vyžaduje zásah súdu. Ak žalobkyne namietali nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, tak podľa názoru odvolacieho súdu nebola táto námietka relevantná. Súd prvej inštancie pri posudzovaní veci, ktorá bola predmetom konania použil správny predpis a správne ho vyložil. V rozhodnutí zodpovedal na všetky právne argumenty, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné. Napriek skutočnosti, že dôvody rozhodnutia zodpovedajú kritériám stručnosti, tento aspekt nemohol mať akýkoľvek vplyv na nesprávnosť rozhodnutia. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu z rozsiahleho dokazovania v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností dospel k správne právne záveru, jeho rozhodnutie aj konanie zodpovedá zásadám spravodlivého procesu. Vzhľadom na vyššie uvedené stotožňujúc sa so záverom, ku ktorému dospel súd prvej inštancie, napadnutý rozsudok v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyne v 1/ a 2/ rade dovolanie s tým, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné podľa § 420 písm. f/ CSP. Porušenie práva na spravodlivý proces videli v tom, že napriek výslovnému požiadaniu odvolacieho súdu o upovedomení o verejnom vyhlásení rozhodnutia bolo postupom odvolacieho súdu znemožnené žalobkyniam, aby boli účastné na verejnom vyhlásení rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko dôverujúc v dodržanie svojich procesných práv o čase a mieste tohto úkonu odvolacieho súdu nevedeli, nemohli sa ho zúčastniť osobne, a ani prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Taktiež vo svojom dovolaní poukázali na porušenie ustanovenia § 219 ods. 3 CSP ukladajúceho povinnosť vyhlásenia miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli a

na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Nakoľko z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v bode 5 vyplýva, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený na úradnej tabuli a webovej stránke súdu dňa 4. mája 2017 a rozsudok odvolacieho súdu bol vyhlásený dňa 9. mája 2017, nebola päťdňová lehota zachovaná, čím odvolací súd procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z týchto dôvodov navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sa k dovolaniu nevyjadřili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkýň v 1/ a 2/ rade je dôvodné.

8. V danom prípade žalobkyne v 1/ a 2/ rade vyvodzujú prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a vyvodzujú ho z toho, že upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku im nebolo doručené elektronicky.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 219 ods. 3 CSP platí, že vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi súd miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

11. V danom prípade žalobkyne v 1/ rade a 2/ rade v podaniach z 24. apríla 2017 (č. l. 191 spisu) v zmysle ustanovenia § 219 ods. 3 CSP „žiadajú o oznámenie času a miesta vyhlásenie rozsudku“. Vychádzajúc z obsahu tohto textu (§ 41 ods. 2 CSP) bolo potrebné dospieť k záveru, že tu ide o žiadosť žalobkýň v 1/ rade a 2/ rade podanú v zmysle § 45 ods. 4 CSP. V spise sa ale nenachádza záznam, ktorý by nasvedčoval tomu, že odvolací súd túto žiadosť vzal na zreteľ a v dôsledku toho postupoval podľa § 219 ods. 3 CSP. Odvolací súd oznámil, že termín verejného vyhlásenia rozsudku je určený na 9.5.2017 o 10,45 hod., toto oznámenie bolo vyvesené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu dňa 4.5.2017, avšak o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku - ako tomu nasvedčuje obsah spisu - neupovedomil právneho zástupcu žalobkýň 1/ a 2/ elektronickými prostriedkami.

12. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 179/2010, 3 Cdo 236/2010, 7 Cdo 38/2012) poukázal na ústavnoprávny a procesnoprávny rozmer verejného vyhlásenia rozsudku a uviedol, že ak odvolací súd nerešpektuje predpoklady a zásady, za ktorých sa v súlade s právnym poriadkom verejne vyhlasuje rozsudok, odníma účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ OSP. V niektorých ďalších rozhodnutiach išiel s argumentáciou ďalej a konkretizoval, že k vade tejto povahy dochádza tiež vtedy, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 214 ods. 3 OSP o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku neupovedomí elektronickými prostriedkami účastníka, ktorý podľa § 45 ods. 4 OSP požiadal o také doručovanie písomností (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 227/2013 a 7 Cdo 192/2013). Vyššie uvedené právne závery, sa stali súčasťou ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu a boli publikované v zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R 9/2016.

13. Dovolací súd aj v preskúmvanej veci konštatuje, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nerešpektoval § 219 ods. 3 CSP došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Verejnosť konania patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu a inú právnu ochranu. Verejné vyhlásenie rozsudku súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o tom strany v danom prípade dodržaním postupu podľa § 219 ods. 3 CSP. Strana má právo byť prítomná na vyhlásení rozsudku súdu a len ona sama môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má strana možnosť kontroly súdu. predovšetkým z hľadiska, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený, či súd vyhlásil rozsudok na oznámenom mieste a v oznámenom čase, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok a s akým odôvodnením. Procesný nedostatok odvolacieho súdu vo vzťahu k

tomuto úkonu , spočívajúci v neuskutočnení ustanovenia § 219 ods. 3 veta druhá CSP je z procesného hľadiska nenapraviteľný a nedá sa zhojiť.

14. 1.Vzhľadom na to, že v konaní došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, a to nedoručením oznámenia o verejnom vyhlásení rozsudku právneho zástupcovi žalobkyní 1/ a 2/ prostredníctvom elektronického prostriedku , najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP, bez toho, aby sa zaoberal správnosťou ďalších v ňom zaujatých právnych záverov.

14.2.Súčasne zrušil aj uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou z 30. novembra 2017 č.k. 11C/233/2013-227 a uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou z 21. februára 2018 č.k. 11C/233/2013-236, ktorými bolo rozhodnuté o náhrade trov konania, ako výroky súvisiace.

15. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.